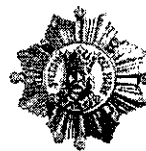

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

PR. 231/22

CRS

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-3648 din 27.06.2022

La nr. 231 din 09.06.2022

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr.156/1998 - art.17¹ și Legea nr.499/1999 - art.13¹).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 2 (două) file.

Director

Iulian RUSU

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	<u>1566</u>
" <u>28</u> "	<u>06</u> 20 <u>22</u>
Ora	

1. The first part of the document is a list of the names of the persons who have been appointed to the various offices of the city government. The names are listed in alphabetical order, and each name is followed by the office to which he or she has been appointed.

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO22/8042 din 23.06.2022

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr. 156/1998 - art.17/1 și Legea nr.499/1999 - art.13/1)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este Deputați în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei a fost plasat pentru consultare publică pe pagina web a Parlamentului Republicii Moldova, cu anexarea notei informative, fiind asigurat accesul părților interesate. Totuși, nu a fost respectată norma prevăzută la art.8 lit.a) din Legea nr.239/2008, care prevede publicarea anunțului cu privire la inițierea elaborării proiectului de decizie.

Prin urmare, deși rigorile de transparență decizională au fost respectate fragmentar, părțile interesate au avut acces la proiect și materialele aferente acestuia.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, proiectul are drept scop *„susținerea persoanelor vârstnice cu venituri mici și prevede alocarea anuală a unui suport financiar beneficiarilor de pensii pentru limită de vârstă și beneficiarilor alocației pentru persoane vârstnice.”*

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune completarea Legii nr.156/1998 privind sistemul public de pensii și Legii nr.499/1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni, prin includerea suportului financiar anual egal cu valoarea pensiei medii încasate în perioada anului curent, oferit pentru beneficiarii dreptului la pensie pentru limită de vârstă al căror quantum al pensiei nu depășește salariul mediu pe economie, adică 9900 lei aprobat de către Guvern pentru anul 2022, dar și reglementarea suportului financiar anual egal cu valoarea pensiei minime pentru limită de vârstă, stabilită pentru anul curent, oferit beneficiarilor alocației pentru persoanele vârstnice.

Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesul beneficiarilor de pensii pentru limită de vârstă și beneficiarilor de alocații pentru persoanele vârstnice, care urmare a adoptării modificărilor înaintate se vor bucura de un suport financiar anual. Prin urmare, concluzionăm că proiectul de decizie nu contravine interesului public general.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de *„nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.*

Nota informativă conține mențiuni cu privire la condițiile care au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite cu precizarea principalelor prevederi și evidențierea elementelor noi. Urmare examinării textului notei constatăm că aceasta a fost elaborată bazându-se pe datele statistice oferite de Banca Națională de Statistică. Astfel, considerăm că nota informativă conține o justificare argumentată pentru promovarea proiectului de act normativ.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină *„e) fundamentarea economico-financiară”.*

Modificările promovate vor atrage cheltuieli suplimentare din bugetul de stat, însă argumentarea fundamentării economico-financiare nu conține date privind cheltuielile bugetare reale necesare pentru implementarea dispozițiilor propuse, cât și disponibilitatea acestor resurse în legea bugetară, deși în lipsa disponibilității resurselor bugetare necesare pentru noile reglementări, se face imposibilă punerea acestora în aplicare și, adițional, denotă un caracter declarativ al normelor.

Astfel, apreciind faptul că amendamentele propuse implică alocarea mijloacelor financiare din bugetul de stat, se relevă incidența prevederilor art.17 din Legea nr.181/2014, care stabilesc că: „(1) *Proiectele de acte normative cu impact financiar asupra bugetelor se supun expertizei financiare în conformitate cu legislația ce reglementează modul de elaborare a actelor normative*”.

Totodată, adoptarea inițiativei propuse urmează a fi precedată de acceptul Guvernului, în conformitate cu art.131 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova, potrivit căruia: „*Orice propunere legislativă sau amendament care atrage majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern*”. Prin urmare, se conturează necesitatea prezentării inițiativei legislative înaintate spre adoptare doar după identificarea sursei de finanțare și cu acceptul prealabil al Guvernului.

În consecință, pentru a asigura punerea în aplicare a deciziilor care au un impact bugetar, este necesară promovarea proiectului vizat prin fundamentarea economico-financiare în conformitatea cu art.17 alin.(1) și alin.(2) al Legii nr.181/2014 și art.30 alin.(1) lit.e) al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, fapt care va determina realizarea consecventă, coerentă și predictibilă a proiectului dat.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului reglementează sarcina Guvernului privind stabilirea modului de calcul și plată a suportului financiar anual prevăzut de normele proiectului, atât pentru beneficiarii dreptului la pensie pentru limită de vârstă în condițiile Legii nr.156/1998 și pentru beneficiarii de alocații pentru persoanele vârstnice potrivit Legii nr.499/1999.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat în vederea completării Legii nr.156/1998 privind sistemul public de pensii și Legii nr.499/1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni, prin reglementarea suportului financiar unic pentru beneficiarii dreptului la pensie pentru limită de vârstă și beneficiarii alocației pentru persoanele vârstnice.

Rigorile de transparență decizională stabilite de Legea nr.239/2008 au fost respectate, fiind asigurat accesul părților interesate la proiect.

Prevederile proiectului sunt conforme interesului public și nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului.

Suplimentar, subliniem că adoptarea proiectului va presupune alocarea mijloacelor financiare suplimentare din bugetul național, astfel fiind necear avizul pozitiv al Guvernului, potrivit art.131 alin. (4) din Constituție, fapt ce ar garanta oportunitatea și angajamentul Guvernului în identificarea surselor financiare necesare și executarea bugetului de stat în corespundere cu cadrul normativ în vigoare. Adicional, enunțăm că elaborarea politicilor sociale trebuie să fie integrată și consecventă cu întreg spectrul de măsuri și politici guvernamentale, inclusiv cu programele generale și sectoriale.

23.06.2022

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Daniela Carbuni, Inspector superior

